

FETRET DEVRİ

“Fetret Devri” adını verdiğimiz dönem, Timur’un imparatorluğu ile Yıldırım Bayezid (I. Bayezid) yönetimindeki Osmanlı’nın 1402 yılında Ankara Savaşını yapması ve sonucunda Osmanlı’nın yenilmesi sonrasında 11 yıl süren Bayezid’in 5 oğlundan 4’ünün arasında geçen taht kavgası, bir nevi iç savaştır. Bu döneme Çelebi Mehmet son verecek olup yeni padişah olacaktır. Osmanlı’yı bu denli zora sokan bu dönemi daha detaylı incelemek gerekir.

14-15. Yüzyıllarda Timur büyük bir imparatorluk kurmuş, Moğolların vârisi olduğunu iddia etmiş ve Anadolu’daki bütün beyliklerin kendisine bağlanmasını istiyordu. Yıldırım Bayezid ise Selçukluların vârisi olduğunu iddia ederek ATSB (Anadolu Türk Siyasi Birliği) politikasını sağlamaya çalışıyordu. Bu dönemde Yıldırım Bayezid ile Timur arasında geçen sert yazışmalar, Erzincan Emîrliği meselesi gibi sebepler Timur ile Yıldırım Bayezid’in karşı karşıya gelmesine yol açtı. Aralarındaki bu karşı karşıya gelme durumu, Timur’un Yıldırım’a gönderdiği mektupla başladı. Timur bu mektubunda: *“Allah’ın halk ettiği dünya üzerinde bir tek hükümdar bulunduğundan, bütün sultanlar ve beyler bana bağlı kılınmıştır. Size sığınmış olan Ahmed Celâyir ile Kara Yusuf’u ya memleketinizden uzaklaştırın ya da öldürün!”* demiştir. Bayezid ise bu mektuba karşılık sinirlenmiş ve sert ifadeler kullanarak bir mektup yazmıştır. Mektubuna *“kudurmuş köpek gibi”* şeklinde başlamıştır ve *“Eğer üzerime gelmezsen, karıların üç telak ile boş olsun, memleketime geldiğin halde ben savaştan kaçarsam, üç telak benim hâatunlarım için de câri olsun”* şeklinde ağır sözler söyleyerek mektubunu lanet ile bitirmiştir.

Ankara Savaşı’na gidilmesine sebep olan başka bir neden ise Osmanlı hakimiyetindeki Anadolu beylerinin Timur’a giderek yurtlarının geri verilmesini istemeleridir.

Timur ile Bayezid arasındaki problemlerden biri de Erzincan Emîri “Taharten” problemidir. Taharten Timur’un Ön Asya’ya ilk seferinden itibaren onun hâkimiyetini tanıdı ve Timur’a hediyeler sundu. Bayezid 1399’da başta Malatya olmak üzere Kâhta, Divriği, Behesni Darende kalelerini almıştır. Bu şekilde Fırat Nehrine kadar olan yerler Osmanlıların eline geçmiş, Anadolu Türk siyasi birliğinin sağlanması için sıra Fırat’ın doğu tarafındaki Diyarbakır bölgeleri ile Erzincan ve Erzurum bölgelerine gelmişti. Bayezid, Erzincan Emîrine kendisine itaat etmesini bildirmiştir. Timur döneminde bir yazar olan Ruy Gonzalez de Clavijo’ya göre Erzincan Emîri Taharten vergi vermeyi kabul etmiş ama Kemah’ı Osmanlılara vermeyeceğini söylemiştir. Ayrıca Taharten Bayezid’in bu isteklerini Timur’a bildirmiş ve şikâyetle bulunmuştu. Taharten’in bu başvurusu üzerine Timur Bayezid’e mektup yazmış ve onu tehdit etmiştir. Bayezid Timur’un bu tehdit mektubuna sert bir şekilde karşılık vermiştir. Bayezid’in Timur’a vermiş olduğu sert karşılık üzerine Timur Kara Yüllük Osman Bey ile Erzincan Emîri Taharten’in rehberliğinde Sivas’a yürümüştür. Mustafa Bey tarafından korunan Sivas, Timur’un ordularına ancak on sekiz (18) gün dayanabildi. Mustafa Bey, kimsenin kanının dökülmeyeceği vaadiyle şehri teslim etti. Fakat Timur bu vaadi dinlemeyerek şehri ateşe vermiş ve çeşitli katliamlar yapmıştır. Daha sonra Timur Suriye tarafına sefere çıkmıştır. Timur’un Anadolu’dan ayrılmasını fırsat bilen Bayezid, Sivas seferinde Timur’a yardım eden Taharten’i cezalandırmak için doğuya giderek Erzincan ve Kemah’ı almıştır. Bu olay Bayezid ile Timur’un arasının iyice açılmasına neden oldu. Bu sırada Taharten’in aracılığıyla ve Osmanlı devlet adamlarının ısrarları ile iki hükümdar arasında bir anlaşma girişimi olduysa da Kara Yusuf’un kendisine teslim edilmesini isteyen Timur anlaşmaya sıcak bakmadı. Daha sonra Timur, tekrar Anadolu’ya yöneldi.

Tebriz’e geldiğinde, Bayezid’e bir elçi göndererek bazı isteklerde bulundu:

- 1) Bağdat Hükümdarı Sultan Ahmed'le Karakoyunlu ulusu reisi Kara Yusuf'un kendisine teslimleri veya öldürülmeleri ve hiç olmazsa memleket dışına çıkarmaları,
- 2) Taharten'den alınan Kemah'ın iadesi (daha sonra Timur burayı geri almıştır.)
- 3) Metbûiyyet alâmeti olarak Bayezid'e taç, kemer ve hil'at gönderileceği,
- 4) Şehzâdelerin birisinin rehin olarak kendi yanına verilmesi,
- 5) Anadolu beylerinden alınan toprakların geri verilmesi

Gibi bazı tekliflerde bulunmuş ve bu teklifler kabul edilecek olursa Hristiyanlarla savaşıyan Osmanlı'ya kendisinin de yardım edeceğini söylemiştir. Bu teklifler sonrası Bayezid, Bizans imparatoruyla anlaşarak ablukayı kaldırmış ve Rumeli'deki kuvvetlerini de yanına çekmeye başlamıştır. 1402 Mart'ında harekete geçen Timur, Kemah üzerinden Sivas'a kadar gelmiş ve Yıldırım Bayezid'e savaşa hazır olması için haber göndermiştir. Daha sonra iki hükümdar 28 Temmuz 1402 yılında Ankara yakınlarındaki Çubuk Ovası'nda karşı karşıya gelmişlerdir ve Ankara Savaşı başlamıştır. Savaşın kaybedilmesi sonucu Yıldırım Bayezid Timur'a esir düşmüştür. Timur her büyük zaferinden sonra takip ettiği özellikle de henüz zengin şehirlerin yağmalanmasından ve talan edilmesinden oluşan amaçsız yağmacılık sisteminin aynısını Ankara Savaşı'ndan sonra da uyguladı. Ankara Savaşı'ndan sonra Timur; Bursa, Konya, Akşehir, Karahisar gibi yerlere kuvvetler yollamıştır.

Yıldırım Bayezid'in Ankara Savaşı'nın ardından ölümü ile geride Süleyman, İsmâ, Mûsâ, Mehmed, Mustafa, Kasım adlı oğulları kalmıştır. Osmanlı Devleti'ni parçalamak isteyen Timur, Ankara Savaşı'ndan sonra Osmanlı hakimiyetindeki Anadolu beylerine ait toprakları eski sahiplerine iade etmiş, geriye kalan yerleri de Yıldırım Bayezid'in oğulları arasında paylaşmıştır. Çok geçmeden bu şehzâdeler, Osmanlı Devleti'nin başkenti Bursa'ya hakim olmak için birbirleriyle mücadelelere başladılar.

Ankara'da Yıldırım Bayezid'in mağlubiyetini duymuş olan Venedik kralı II. Manuel hemen ülkesine döndü. Manuel, İstanbul'u muhasaradan kurtarmak için yardımcı bulmak maksadıyla Avrupa'ya gitmişti. Manuel, dönüşünde Süleyman Çelebi ile Gelibolu Anlaşmasını (1403) yaptı. Bu anlaşmaya göre Süleyman Çelebi; Kartal, Pendik ve Gebze ve bazı adaları, Misivri'ye kadar olan Karadeniz sahillerini Rumeli'de Selânik ve Teselya'yı Bizans'a bırakıyordu. Buna karşılık Süleyman Çelebi Edirne'de hükümdar olacak ve imparator tarafından tanınacaktı. Ayrıca Bizans'ın o zamana kadar Osmanlı'ya vermekte olduğu vergi kaldırılacaktı. Kasım Çelebi ile kız kardeşi Fatma Sultan'ı İstanbul'da rehine olarak bırakan Süleyman Çelebi Edirne'ye vararak hükümdarlığını ilan etti. Kardeşlerine karşı daha güçlü duruma gelmek isteyen Süleyman Çelebi bazı ticari imtiyazlar vermek şartıyla Venedik ve Cenevizlilerle de anlaştı. Anlaşmaya göre bu İtalyan cumhuriyetleri Timur'un Rumeli'ye geçmesine engel olacaklardı.

Süleyman Çelebi Bizans İmparatorluğu'nun desteğiyle Edirne'de hükümdarlığını ilan ettiği sırada Anadolu'da İsmâ Çelebi ile Musa Çelebi Bursa'ya hakim olmak için mücadele ediyorlardı. Ankara Savaşı'ndan sonra Bursa taraflarına giden İsmâ Çelebi, Timur'un İzmir'de bulunduğu sırada Bursa'yı aldı. İsmâ Çelebi Bursa'ya hakim olduktan sonra, Timur'un kendisine saldırmaması için ona elçi göndererek bağlılığını bildirdi. Anadolu'da bir süre dolaşan Timur, Semerkant'a dönerken, babasının naaşını götürmek üzere Musa Çelebi'yi serbest bırakarak Bursa'ya gönderdi. Babasının naaşını Germiyanoglu Yakup Çelebi'ye bırakıp Bursa yakınlarına gelen Musa Çelebi şehri almış olan İsmâ Çelebi ile mücadeleye tutuştu. Böylece kardeşler arasındaki ilk mücadele Bursa'nın ele geçirilmesi yüzünden başladı. Timur'dan destek alan Musa Çelebi kardeşini mağlup ederek Bursa'ya hakim oldu. Ancak Timur'un Anadolu'yu terk etmesinden sonra güçlenen İsmâ Çelebi tekrar Bursa'ya gelerek Musa

Çelebi'yi yendi ve başkente hâkim oldu. Musa Çelebi ise önce Kütahya'ya daha sonra da Karamanoğlu Mehmed Bey'in yanına gitti. Mehmed Çelebi ise savaştan sonra Amasya ve Sivas taraflarına giderek buralara hâkim olmuştu. Böylece Ankara Savaşı'nın ardından Süleyman Çelebi Edirne'de, İsâ Çelebi Bursa ve Balıkesir'de, Musa Çelebi İsâ Çelebi'yi mağlup ettikten kısa bir süre Bursa'da, Mehmed Çelebi'de Amasya'da Timur'a bağlı olarak hükümdar oldular.

1) Çelebi Mehmed ile İsâ Çelebi Mücadelesi

Ankara Savaşı'ndan sonra Çelebi Mehmed, savaşın kaybedildiğini görünce ağabeyleri Süleyman ve İsâ Çelebi gibi savaş alanını terk etmişti. Yanında bulunan yaklaşık 1000 kadar askeriyle beraber, daha önce sancak beyi olduğu Amasya'ya gitmek istiyordu. Ancak yolda Candaroğlu Yakup Bey ona engel olmak istedi. Yakup'u yenen Çelebi Mehmed Amasya üzerine yürüdü. Bu sırada Timur'un Amasya'ya tayin etmiş olduğu Kara Devletşah'ın askerleri, yağma ve çapulculuklarıyla halkı bezdirmişlerdi. Ani bir baskın yapan Çelebi Mehmed halkın da yardımı ile şehri aldı ve Kara Devletşah'ı öldürttü. Bu sıralarda Kardeşi İsâ Çelebi'nin Bursa'ya yöneldiğini öğrenen Mehmed Çelebi harekete geçti. Savaşa girmeden önce, vezirleri ve beyleriyle nasıl bir strateji izlenmesi gerektiğini tartıştılar. Balıkesir Subaşı Eyne Bey meselenin savaşa değil de barış yoluyla çözümünü tavsiye etti. Onun planına göre Aydın, Saruhan, Germiyan, Karesi ve Karaman beylikleri arazisi ve çevresi İsâ Çelebi'nin, bunun dışında kalan Anadolu toprakları Mehmed Çelebi'nin hakimiyetinde olacaktı. Mehmed Çelebi, Anadolu'nun kendisi ve İsâ Çelebi arasında bölünmesi anlamına gelen bu planı, ülkenin daha fazla zarar görmemesi için akılcı bularak kabul etti. İsâ Çelebi ise kendisine götürülen bu teklifi büyük kardeş olması sebebiyle tahtın kendi hakkı olduğunu söyleyerek kabul etmedi. İki taraf arasında meydana gelen Ulubad Savaşı'nı İsâ Çelebi kaybetti ve İstanbul'a kaçtı. Ulubad zaferi üzerine Çelebi Mehmed Bursa ve İznik'i aldı. Çelebi Mehmed Bursa'yı aldıktan sonra hükümdarlığını ilan etti. Bursa'ya gelen Çelebi Mehmed Bursa halkı tarafından sultan olarak selamlandı. Çelebi Mehmed Bursa'dan İznik'e oradan da Yenişehir'e geçti. Bu arada Karesi, Saruhan ve Aydın beylikleri kendisine bağlılıklarını bildirdiler. Kardeşi Çelebi Mehmed ile mücadelesine devam eden İsâ Çelebi, yanındaki çok az bir kuvvetle Bursa yakınlarından Mihaliç'e geçti. Mehmed Çelebi'nin, üzerine kalabalık bir kuvvet gönderdiğini öğrenince Batı Anadolu'ya çekilip Aydınoğlu Cüneyd Bey'in yanına gitti. İsâ Çelebi burada Saruhan, Menteşe ve Aydın beyleriyle de bağlantı kurarak aldığı yardımcı kuvvetlerle bir kez daha Mehmed Çelebi ile savaştı. Ancak yine de başarılı olamadı. Gün geçtikçe güçlenen Çelebi Mehmed İsâ Çelebi'ye yardım etmiş olan bu beylikler üzerindeki baskısını arttırdı ve Cüneyd Bey Çelebi Mehmed'in yanına gelerek affedilmesini istedi. Kendisine sadık kalacağı hususunda güvence verdi. Çelebi Mehmed daha sonra Saruhanoğlu Hızırşah üzerine ani bir baskın yaptırarak onu yakalattı. Hızırşah yalvarıp yakarmasına rağmen öldürüldü. Bunun üzerine İsâ Çelebi, Karamanoğlu'nun yanına kaçtı ve oradan aldığı kuvvetlerle Osmanlı topraklarına girdi. Ancak Eskişehir'e geldiği sırada Çelebi Mehmed'in askerleri tarafından yakalanarak öldürüldü.

2) Çelebi Mehmed ile Emir Süleyman'ın Mücadelesi

Çelebi Mehmed, kardeşi İsâ'yı yendikten sonra Bursa'ya geldi. Bu arada ağabeyi Süleyman Çelebi'nin çok sayıda askerle Çanakkale Boğazı'nı aşarak Anadolu'ya geçtiği haberini aldı. Süleyman Çelebi'nin düzenlemiş olduğu bu seferin temel amacı, Çelebi Mehmed'in fazla güçlenmesi ve kendisine bir tehdit olmaya başlamasıdır. Ağabeyinin bu tutumu karşısında Çelebi Mehmed, vezirleri ve beyleriyle bir araya gelerek bir durum değerlendirmesi yaptı ve bu değerlendirme sonucunda Süleyman Çelebi'yle savaşılmaması yolunda bir karar çıktı. Süleyman Çelebi Çanakkale üzerinden Bursa'ya gelerek şehri aldı. Süleyman Çelebi Ankara'ya kadar gelerek burayı da ele geçirdikten sonra daha fazla ilerlemeyerek Bursa'ya döndü. Çelebi Mehmed ise Amasya'ya kadar geri çekilmiştir. Daha sonra Çelebi Mehmet Amasya'da hazırlıklarını tamamlayıp kuvvetlerini arttırdıktan sonra Bursa'yı geri almak için harekete geçti. Süleyman Çelebi, kardeşi Çelebi Mehmed'in kalabalık bir ordu ile üzerine

geldiğini duyunca telaşa kapılarak Rumeli'ye geçmek istedi. Ancak yanında bulunan Veziriazam Çandarlızâde Ali Paşa, "saltanat davasında bulunanların metin olmalarını ve kaçmamalarını, askerlerin maneviyatını bozmamalarını" söyleyerek onu direnmeye zorladı. Bunun üzerine kuvvetlerini toplayan Süleyman Çelebi Yenişehir'e giderek Çelebi Mehmed'i beklemeye başladı. Çok geçmeden Çelebi Mehmed ile Süleyman Çelebi'nin kuvvetleri karşı karşıya geldiler. Ancak, bu karşılaşmada bir çarpışma olmadı. Çünkü, Veziriazam Ali Paşa, Çelebi Mehmed'e bir mektup göndererek, "kendi saflarındaki beylerin Süleyman Çelebi'nin tarafına geçeceklerini" bildirdi. Çelebi Mehmed, Ali Paşa'nın böyle uydurma bir mektupla Ankara kalesini ele geçirdiğini bildiği için Veziriazamın bu mektubuna pek aldırış etmedi. Fakat bu sırada kendi ordusunda bulunan Şarabdar İlyas'ın Süleyman Çelebi'nin tarafına geçmesi ile bu mektubun doğru olabileceğini düşünerek savaşa girmeden Amasya'ya geri döndü. Bu sırada Sivrihisar halkı Süleyman Çelebi'ye Timur'un Karamanoğullarına vermiş olduğu kaleyi teslim edeceklerini bildirmişti. Fırsatı değerlendirmek isteyen Süleyman Çelebi Sivrihisar üzerine hareket etti. Ancak Karamanlı muhafızlar tarafından korunan kale alınamayınca kale kuşatıldı. Daha sonra Evrenos Paşa komutasındaki kuvvetlerini akınlarda bulunmak üzere gönderdi. Bu akınlarda sırasında Aksaray'a kadar olan Karaman toprakları tahrip edildi. Karamanoğlu Mehmed Bey Süleyman Çelebi'nin bu akınlara karşı koyamadı ve Çelebi Mehmed'le anlaşmaya karar verdi. Yapılan anlaşmaya göre, Karamanoğlu'nun yanında bulunan Musa Çelebi, kardeşi Mehmed Çelebi'ye sadık kalmak şartıyla Rumeli'ye geçirilecek ve orada faaliyetlerde bulunacaktı. Çelebi Mehmed bu planını uygulayabilmek için Sinop'ta bulunan Candaroğlu İsfendiyar Bey'le de anlaşma yaptı. Ayrıca Eflak prensi Mirçe ile de haberleşen Çelebi Mehmed, Musa Çelebi'ye bir miktar kuvvet vererek onu Sinop'a gönderdi.⁵³ Bir süre Sinop'ta kalan Musa Çelebi deniz yoluyla Rumeli'ye geçti. Süleyman Çelebi, Musa Çelebi'nin Rumeli'ye geçtiğini haber alır almaz telâşlandı ve derhal Gelibolu üzerinden Edirne'ye geldi. Böylece Çelebi Mehmed, Anadolu'da yalnız kalmak için hazırlamış olduğu planında başarılı oldu. Süleyman Çelebi'nin Rumeli'ye geçmesinden sonra Ankara ve Bursa'ya yeniden hakim oldu.

c.) Süleyman Çelebi ve Musa Çelebi Mücadeleleri

Musa Çelebi, Eflak tarafına geçmiş, Eflak prensi Mirçe'dan yardım almış ve sonradan Balkanlara geçmiştir. Oradan kuvvet toplayan Musa Çelebi aynı zaman Sırp despotunun kardeşi Vuk ve Bulgar boylarından da yardım almıştır. Rumeli'ye geçen Süleyman Çelebi Bizans İmparatoru'ndan da yardım aldıktan sonra harekâta geçti. İki kardeş arasında, Çatalca yakınlarında veya Haliç mevkiinde yapılan savaşta, Süleyman Çelebi'nin kuvvetleri kazandı. Yanında bulunan Sırp'ların Süleyman Çelebi tarafına geçmesi üzerine yenileceğini anlayan Musa Çelebi Eflak'a kaçtı. Süleyman Çelebi, onu takip etmeyerek zaferin verdiği sevinçle eğlence alemine başladı. Kuvvetlerini yeniden toparlayan Musa Çelebi bir süre sonra faaliyetlerine tekrar devam etti. Kendisine ihanet eden Sırp'ları cezalandırdıktan sonra kardeşi üzerine hareket etti. Öte yandan Süleyman Çelebi'nin kuvvetleri de her geçen gün daha da azalıyordu. Veziriazam Ali Paşa'nın ölümünden sonra Süleyman Çelebi eski gücünü kaybetmeye başladı. Nitekim Musa Çelebi üzerine gönderdiği bir kısım kuvvetleri Sofya yakınlarında bozguna uğramış, bu başarısızlık Musa Çelebi'nin Edirne üzerine hareket etmesine neden olmuştur. İleri gelen beyler ve Yeniçeri ağası Hasan Ağa Musa Çelebi'nin yaklaşmakta olduğunu gerekli tedbirlerin alınması gerektiğini anlatmaya çalıştılar ama nafiye. Üstelik Süleyman Çelebi Hasan Ağa'nın sakalını yoldurarak hakaret bile etti. Bunun üzerine Hasan Ağa taraf değiştirerek Musa Çelebi'nin yanında yer aldı. Bunu diğer beyler de takip etti. Süleyman Çelebi'nin yanında ise tanınmış beylerden, Karaca Bey, Kara Mukbil ve Temürtaşoğlu Oruç Paşa kaldı. Süleyman Çelebi az sayıdaki adamlarıyla birlikte geceleyin Edirne'den İstanbul'a doğru yola çıktı. Dügüncüler Köyüne geldiği sırada kendisi yakalayan Musa Çelebi'nin adamları tarafından yakalanarak öldürüldü.

d.) Çelebi Mehmed ve Musa Çelebi Mücadeleleri

Edirne'ye giren Musa Çelebi, kardeşi Çelebi Mehmed ile olan anlaşmasına riayet etmeyerek Edirne'de hükümdarlığını ilân ederek kendi adına akçe bastırdı. Bu sebeple mücadele sahnesinde Yıldırım Bayezid'in oğullarından Musa ve Mehmed Çelebi kalmışlardı. Mehmed Çelebi Anadolu'da, Musa Çelebi ise Rumeli'de idi. Musa Çelebi'nin sonraki en önemli hedefi ise İstanbul'u almaktı. Musa Çelebi, Rumeli'de tek söz sahibi olunca, Bizans'a karşılık sert politika izlemeye başladı. Süleyman Çelebi'yi destekleyen Manuel'den intikam almak istiyordu. Musa Çelebi hemen kuşatma hazırlıklarına başladı. Musa Çelebi'nin, Süleyman Çelebi'nin Rumeli ve Anadolu'daki bazı bölgeleri Bizans'a vermesine karşı çıkması, halkın desteğini kazanmasına vesile oldu. Ayriyetten Bizans'ın Bayezid döneminde söz verdikleri vergiyi ödemeleri için İbrahim Paşa'yı Bizans'a gönderdi. Mesele görüşmeler yoluyla çözülemedi ve Musa Çelebi Eflak ve Rumeli kuvvetleriyle İstanbul'u kuşattı. Ancak Manuel ve Çelebi Mehmed arasındaki yakınlaşma ve iş birliği, bu kuşatmayı sonuçsuz bıraktı.

Anadolu'da Çelebi Mehmed, kardeşine karşı bir taraftan hazırlık yapıyor, bir yandan da Rumeli'deki beylerle anlaşmaya çalışıyordu. Nitekim bu sırada Evrenos Bey ve diğer akıncı beylerinin kendisine katılmasıyla durumu daha da güçlendi. Evrenos Bey'in de tavsiyesiyle bir kez daha Rumeli'ye geçmeye karar verdi. Kendi kuvvetlerinden başka kayınpederi Dulkadiroğlu Nâsiredin Bey'den yardımcı kuvvetler alan Çelebi Mehmed yaklaşık 30.000 kişilik bir kuvvetle yine İstanbul üzerinden Rumeli'ye geçti. Bu sıra da Evrenos Bey de Sırpları Çelebi Mehmed tarafına çekmeyi başarmıştı. Musa Çelebi'nin yanında Beylerbeyi Mihaloğlu Mehmed Bey ile Timurtaş Paşazâde Umur Bey'den başka önemli emirler kimse kalmıştı. Evrenos Bey'in tavsiyesiyle harekete geçen Çelebi Mehmed, önce Kara Halil kumandasındaki öncü birliklerini bozguna uğrattı daha sonra da Edirne'ye geldi. Emrindeki beylerin kendini terk etmekte olduğunu gören Musa Çelebi ise önce Zağra'ya, oradan da Filibe civarındaki Değirmendere'ye çekildi. Nihayet Çelebi Mehmed ile Musa Çelebi Sofya'nın güneyinde, Samakov kasabası civarındaki Çamurlu sahrasında karşı karşıya geldiler. Musa Çelebi sadece 7.000 adamıyla savaşa başladı. Yapılan çarpışmada Musa Çelebi'nin kuvvetleri yenilgiye uğratıldı. Musa Çelebi yiğitçe çarpışmasına rağmen, az sayıdaki birlikleri yenildi. Musa Çelebi ise yaralanarak kuzeye doğru kaçmaya başladı. Çelebi Mehmed, adamlarını Musa Çelebi'yi takibe gönderdi. Musa Çelebi, Mihaloğlu Yahşi Bey ve Burak Bey gibi emirler tarafından yakalanarak Çelebi Mehmed'in yanına götürüldü. Çelebi Mehmed kardeşini kendi yayının kirişi ile boğdurdu.

Musa Çelebi'nin Çamurluova Savaşı'nı kaybetmesi ve ölümü ile Çelebi Mehmed Edirne'de kendisini Osmanlı'nın tek hükümdarı ilan ederek 11 yıl süren Fetret Devri'ni bitirmiştir.

KAYNAK: Google akademik, [academia.edu](https://www.academia.edu) ;

https://www.academia.edu/download/44865265/fetret_devri_ve_osmanli_devletine_etkileri.pdf